

MI MLADI BORCI

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORN VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO I.

LJUBLJANA, PETEK, 16. JULIJA 1937.

ŠTEV. 44.

Sto let tiskovne propagande

Holandija ima za sabo sto let propagande za katoliški tisk. Holandci s ponosom, tujci pa z občudovanjem ugotavljajo isto resnico: S katoliškim tiskom Holandije se ne more meriti katoliški tisk nobene druge dežele.

Skrivnost tega uspeha ni v velikem številu holandskih katoličanov, saj jih je komaj 2.800.000; ne v premoženju, saj pred sto leti, ko so bile gospodarske razmere na splošno še boljše kot danes, holandski katoliški založniki niso tiskali niti molitvenikov, kaj šele katoliških časopisov.

Ob koncu 18. stoletja je bilo na Holandskem nekaj tiskarn, ki so imele lastnike katoliške vere. Katoličani pa so bili takrat tako pod vplivom liberalizma, da si nobena od takozvanih »katoliških« tiskarn ni upala tiskati ne listov, ne nabožnih knjig. Vso katoliško literaturo so morali dobivati — iz Nemčije.

SKRIVNOST ZMAGE —

BREZOBZIRNOST ZA LIBERALNI ZASMEH

Velikanski holandski katoliški tisk je dobil svojo podlago takrat, ko je nastopil mož, ki je znal iti preko liberalnih predsodkov, ki so hromili tudi katoliške moči, in znal ustvariti iz nedelavne liberalne katoliške mase nov resnično katoliški rod.

Ta neustrašeni mož je bil konvertit, sin protestantskega pastora, Le Sage ten Broek. L. 1818 je začel izdajati katoliški mesečnik na petdesetih straneh. Njegov pogum in odločnost sta zbudila tudi druge — in list je imel uspeh. Ta uspeh je takoj izrabil in že po štirih letih ustanovil nov list, ki je izhajal dvakrat na teden.

Katoličani so bili takrat zastrašeni od liberalnih psov; liberalci so jih psovali z »ultramontanec«, nevedneži in mračnjaki. Psovka »ultramontanec« je danes povsod že čisto iz mode. Pomenila je ljudi, ki gledajo »preko gora«, namreč preko Alp v Rim: podobno kot tudi dandanes skušajo očitati, da imamo verskega poglavarja zunaj države.

Da ta zasmeh osmeši, je dal Broek svojemu listu naslov »De Ultramontaan« — ultramontanec, v podnaslov pa je napisal: »Časopis za mračnjake in nevedneže.« Tako je zbral najbolj rabljene psovke proti katoličanom, jih dal v naslov svojega lista in s tem suvereno osmešil hudobni zasmeh protikatoliške propagande.

SIJAJEN RAZVOJ

V tej deželi, kjer je še pred nekaj leti neomejeno gospodaril liberalizem in so se mu vsi katoličani boječe umikali, so ti neustrašeni nastopi katoliški tisk dobro utrdili.

Kmalu so začeli izhajati trije novi listi, med njimi »De Tijd«. Naklada teh listov se je hitro dvignila na 30.000—50.000 izvodov. L. 1868 je začel izhajati »Maasbode«, ki je danes vodilni katoliški dnevnik. Ta list je danes eden najbolj urejevanih dnevnikov na svetu.

L. 1929 so holandski katoličani organizirali veliko tiskovno akcijo, ki je listu »Maasbode« prinesla v dveh mesecih 15.000 novih naročnikov.

Danes imajo katoliški Holandci 34 velikih katoliških dnevnikov, 64 časopisov, ki izhajajo po večkrat na teden in 300 različnih drugih listov.

POJDIMO ZA HOLANDCI!

Sto let propagande za katoliški tisk v Holandiji nam marsikaj pove.

Pove nam, da v resnici nekaj dosežejo samo možje, ki so pogumni, odločni in ki si ne dajo vplivati od nasprotnikov.

Pove nam, da je uspeh katoliškega tiska odvisen od tega, koliko se katoličani oproste liberalnega vpliva, ki jih potiska v zakristije.

Pove nam, da za katoliški tisk ni prva stvar denar in splošno blagostanje, ampak prečiščeno katoliško mišljenje.

Pove nam, da bo tudi slovenski katoliški tisk večji takrat, kadar bomo premagali v samih sebi tega liberalnega duha.

Naša doba - doba dinamizma

RAZLIKA MED DANAŠNJO IN PRETEKLO DOBO

Današnja doba se po svojem bistvu povsem razlikuje od prejšnje. To razliko je povzročil človekov značaj, kajti človek je, ki oblikuje dobo.

Prej je bil človek starokopiten, nepremakljiv kot gora, v njem je živela nekaka statična sila, ki se je upirala vsaki novosti. V nekem oziru je bilo to dobro, ker ljudje niso tako hitro menjali svojih načinov življenja.

Današnja doba pa je čisto drugačnja. Ljudje so bolj živi, bolj aktivni, ljubijo spremembe. Neka dinamična sila jih žene, da kljub žrtvam in težavam hočejo priti do cilja in k temu cilju privedi čim več drugih ljudi.

Ta dinamizem se kaže povsod. Razodeva ga ogromen napredek v znanosti, gospodarstvu in tehniki, razodevajo ga silne socialne in politične spremembe. Čisto v duhu te dobe je, da je mnogim ljudem tehnika najvišji bog, saj je tu dinamična sila bolj vidna. Res, človek mora nehote občudovati strahovito tehničarstvo in racionalizacijo Fordovih, Bat'inih in drugih velikih tovarn. Toda ne sme tehnike oboževati. Tehniko more sprejeti za boga le tisti, ki pozablja, da je najvišji cilj tehnike, služiti večni človekovi sreči in slavi božji.

KAKO JE BILO Z DINAMIKO PRI NAS

Dinamizem je torej tista sila, ki označuje in oblikuje današnjo dobo.

Ali so pa morda katoličani spoznali veliko moč in odliko dinamizma in akcije? Ali so katoličani oboje izrabili zase? Kaj še! Vse predolgo so katoličani živeli v duhu pretekle dobe. Radi prelube udobnosti in miru se niso hoteli postaviti v bran tistim nasprotnikom, ki so svoj dinamizem povdgarili zlasti v tem, da hočejo svetovno revolucijo.

Kljub temu, da je papež kot vrhovni poglavar katoličanov neprestano pozival v boj proti sovražnikom vere, Boga in reda na svetu, se mnogi katoličani le predolgo niso dali razmajati in mnogo časa

je poteklo, da so se našli voditelji, ki so proti dinamični sili komunizma postavili dinamično silo katoličanov.

DVA TABORA

Danes si končno stojita nasproti dve mogočni sili, obe enako polni dinamizma, brezbožni komunizem in pa vojska vseh onih, ki verujejo v Boga. Kdo bo zmagal? Tisti, ki je rekel: »Jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta«, nam to dovolj jasno izpričuje. Toda s tem še ni rečeno, da bo ta zmaga tudi pri nas in v našem narodu. Nekje bo. Zato vse moči v boj! V boj zlasti vse moči in vsa dinamika mladine in to z mistično silo navdušenja, ki jo daje katolicizem onim, ki ne popuščajo niti za las od katoliške resnice, ki s Cerkvijo z vsem srcem čutijo, kaj je »mistično telo Kristusovo«.

Na take stoodstotne katoličane se da računati v resnici, ker postavljajo proti komunističnemu dinamizmu

mu pravi in nezmanjšani katoliški dinamizem. Njim ni za to, da bi površno in za silo popravljali in krpali stare fregate. Niti, da bi dali poguma bojazljivim posameznikom. Njih vse navdušuje velika misel, da je treba zgraditi na novo podlago nov svet in v ta novi svet postaviti novega človeka po Pavlu in v Kristusu. Proti nasilnosti komunističnih prevratov postavljajo obnovo socialnega življenja po Kristusovem nauku. Oni zahtevajo krščanski red, ki bo spoštoval in ohranjal človekovo osebnost povsod: pri vzgoji, v družini, pri delu, v združenjih, korporacijah in državah; ta krščanski red mora biti prost sleherne tiranije denarja, mase ali stranke, pokoren samo zakonu pravičnosti in ljubezni.

Samo taka mistika katoličanov se more danes postaviti v bran komunistični mistiki in pritegniti v to borbo še druge ljudi; to pa zato, ker je polna ognja in gorečega navdušenja.

Primas Španije voditelju Baskov

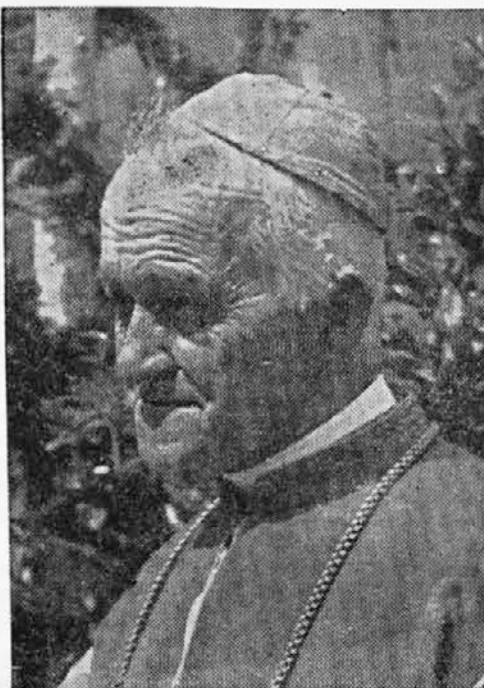
Predsednik baskovske vlade José Aguirre je utemeljeval v nekem svojem govoru, ki je bil nato tudi objavljen, stališče baskovske vlade, ki podpira komuniste. Toledski nadškof kardinal Gomá y Tomás mu je odgovoril z odprtim pismom. Iz tega dolgega pisma prinašamo par odstavkov, ki jasno potrjujejo, da je dosedanje pisanje večine katoliškega tiska pravilno. To pismo je glas resničnega predstavnika Cerkve in ima zato pač nekaj več veljave kot mnenja »poglavitnih katolikov«, ki so v službi rdeče propagande, zato da ta z njihovimi imeni lahko troši nekritičnim bralcem in pisavcem peska v oči. Takole piše primas prezidentu Aguirreju:

»... Vi pridete do dveh kategoričnih trditev, kateri skušate dokazati, ne da bi se vam to posrečilo, in ki sta v kričečem nasprotju z dejstvi in z mišljenjem velike večine naroda. — Vojna je izbruhnila, tako pravite Vi, med izkoriščajočim in sebičnim kapitalizmom na eni strani in globokim socialnim čutom na drugi strani. Pravite, da naj svet ve, da vojna, ki je okrvavila špansko republiko, ni verska vojna, kakor se je hotelo trdit. — Dovolite mi preprosto opazko k tej dvojni trditvi.

ŠPANSKA VOJNA NI RAZREDNA VOJNA

Kar se tiče prve točke (o socialnih vzrokih), ne verjamem, da bi bil tudi samo en ducat ljudi, ki bi bili prišli za orožje zato, da bi branili svoje imetje, ali zato, da bi se postavili po robu onim, ki so jim premoženje zaplenili in zdaj z njim gospodarijo. Dopusčamo ozadje socialne pravičnosti kot daljni vzrok te katastrofe, toda naravnost zaničujemo, da bi bila ta vojna razredna vojna. Pretveza ni noben razlog, delavske zahteve so bile pa samo pretveza za vojno. Vojna je bila krvoločnejša in trša tam, kjer je bilo manj razloga in pretveze: v Asturiji, Biskajli, Kataloniji. Tu je bil delavec prav tako dobro plačan in celo bolj kot v katerikoli drugi deželi Evrope... Vojna je izbruhnila v trenutku, ko je delavec že varovala cela vrsta zakonov in mu olajševala pridobivanje lastnine in udeležbo v javnem življenju. Vojna tudi v krajih, kjer so komunistične zahteve zmagale, ni ponehala. Nasprotno, ravno tam je razredni boj najbolj zagrizen... On, ki vodi vojno, Franco, ne podpira buržuazije. On pridiga, če se lahko tako reče, na levo in desno potrebo socialne pravičnosti. In končno, na tisoče je takih, ki so vstopili v vojske in nimajo druge

Slovenski vladika, mož molitve in dela, odločen, neustrašen, je vzor Slovenski katoliški dijaški mladini.

KARDINAL NEWMAN —
branilec laiškega apostolata

Angleški kardinal Newman je eden največjih katoliških duhov preteklega stoletja. Tudi naslednji odstavek iz nekega njegovega pisma kaže njegovo široko obzorje.

»December 1873.

Pred dvajsetimi leti sem bil na Irskem, kjer smo obravnavali vprašanje katoliške univerze. Vkljub mojim silnim prigovarjanjem, naj se laikom dovoli, da bi sodelovali s škofi pri tem delu, so to brezposojno odklanjali. To je bila ena izmed poglavitnih težav, ki sem jo tedaj zelo obžaloval. Kolikor morem videti, se duhovščina po vsej Evropi trudi, da laištvu drži vsaj za sežaj proč od sebe. To laike zagrni in odbije in tako postanejo neverni.« (Life of Card. Newman, by W. Ward, London 1913, zv. 2., str. 388.)

KOMUNIZEM V BRAZILJI NEZAZELJEN

Ob obletnici brazilske neodvisnosti je predsednik G. Vargas pojasnil stališče vlade do komunizma. Izjavil je, da je trdno odločen vzdržati v Braziliji red in mir. Vlada in narod sta enkrat za vselej razkrinkala komunizem in sta prepričana, da bo človečnost zmagala nad njegovim peklenskim naukom, ki hoče zapeljati vse ljudi, ki ljubijo svobodo, v popolno sužnost.

ga premoženja, kakor samo puško, ki so jim jo dali, in nimajo drugega ideala, kakor boriti se za svojega Boga in svojo domovino.

ŠPANSKA VOJNA JE V RESNICI VERSKA VOJNA

Rekli ste, da španska vojna ni verska vojna. To bi utegnilo biti namigavanje na mojo brošuro »El caso de España«, ki je poziv celemu svetu. Ta Vaša trditev ni prav nič v skladu z resničnostjo. Saj lahko dopuščamo poleg glavnega nagiba še stranske nagibe, ki so manj duhovni, toda bistvo samo španske vojne je v tem, da se polovica Španije bori za svojo vero, medtem ko drugo polovico žene v boj sovraštvo proti Bogu. V dokaz navajam bojna taborišča spremenjena v svetišča, versko gorečnost, zaupanje v božjo previdnost na eni strani, medtem ko na drugi strani vidimo pobite tisoče duhovnikov, razdrta svetišča, satansko besnost, zagrizeno sovraštvo proti vsakemu znamenju religije. V teh dneh bosta prišla v Španijo iz Rusije 102 brezbožnika, da bodo dali tej veliki verski in socialni katastrofi teoretično utemeljitev.

VELIK NARAVOSLOVEC — VEREN KATOLIČAN

Theodor Schwann (umrl l. 1882) je bil velik znanstvenik. On je dokazal, da gnitje in kisanje povzročajo majhne živi bakterije in je tako postal ustanovitelj nove znanosti, bakteriologije. Prvi je sistematično podal teorijo stanic t. j. nauk, da vsa živa telesa sestoje iz mikroskopsko majhnih delov. Odkril je zakon o krčenju mišic, pojasnil pomen pepsina za prebavo, razložil krčenje krvnih žil in še druga važna naravoslovna dejstva. Schwannovo znanstveno delo so v polni meri priznavali veliki učenjaki kot Mommsen, Siemens, Du Bois-Reymond, Pruski kralj pa ga

je odlikoval z redom Pour le mérite.

Ta vodilni znanstvenik je bil zgleden katoličan. V svoji zvestobi Cerkvi je prosil nekega visokega cerkvenega kneza, naj mu potrdi, da njegova stanična teorija verske nauku ni nasprotna. Vse svoje raziskovanje je gradil na resnici, da biva osebni Bog, ta resnica pa je bila tudi vedni zaključek njegovih raziskovanj. Od l. 1842—1881 je pisal dnevnik, ki priča o bogatem notranjem življenju otroško pobožne duše. Ko so materialisti skušali svoj nauk dokazovati z njegovo teorijo stanic, se je učenjak temu početju odločno uprl.

Še druga močna pomoč prihaja komunizmu brez dvoma od velikega dela svetovnega nekatoliškega časopisja, ki o komunizmu po dogovoru molči.

Pravimo: po dogovoru, drugače si namreč ni mogoče razložiti,

zakaj so ti listi, ki so sicer tako hlastejni tudi po malenkostnih dnevnikih novicah, tako molčali o strašnih grozotah, ki so jih komunisti počenjali v Rusiji, v Mehiki, po velikem delu Španije,

zakaj tako malo pišejo o tako silni svetovni organizaciji, kakršna je moskovski komunizem.

Divini Redemptoris

FILM V ITALIJI

V Italiji je od 1. 1927 v veljavi zakon, ki preprečuje zlorabe kina. Na ta način je Italija dosegla, da je Italijanski kino res kulturna ustanova, ne pa samo pridobitno podjetje, ki more uporabljati vsa sredstva, da doseže čim večji dobiček. Po prej imenovanem zakonu se je ustanovila generalna direkcija za italijanski film, kateri načeluje Luigi Fredda. Poleg te direkcije so še cenzurne komisije, katerim predseduje zastopnik generalne direkcije. Člani cenzurne komisije so: zastopniki notranjega in zunanjega in korporacijskega ministrstva, zastopnik fašistične stranke in dijaške zveze. Tej komisiji se mora predložiti vsak film. Zoper določbe te komisije je možen še priziv. Za izdelavo domačih italijanskih filmov so pa še posebne določbe. Še preden se začne z izdelovanjem, je

treba predložiti vsebino filma. Zato pozneje pri cenzuri italijanski filmi navadno nimajo težav, zlasti še, ker podjetniki sami o pravem času stopijo v stike s člani generalne direkcije. Vsak podjetnik se namreč boji izgube, ki bi jo utrpel, če bi bil film zavrnjen.

Poleg javnih in napol javnih kin-skih podjetij, so tudi zasebna. Med temi je na prvem mestu »Centro Cattolico Cinematografico«.

Ko beremo o filmski cenzuri druge, se sprašujemo, kako je s tako cenzuro pri nas. Dasi pri nas državna filmska cenzura obstoja, je ne občutimo ne mi ne kinematografska podjetja. Na tak način pa film ne služi svojim kulturnim nalogam, ampak zbiranju čim večjega dobička podjetnikov in pa npravnemu propadu.

BERGSON — KONVERTIT

O vodilnem francoskem nekatoliškem filozofu Henriju Bergsonu se je pred časom raznesla vest, da je prestopil v katoliško Cerkev. Ta vest se je najprej izkazala za neresnično.

Povod za te govorice je dala njegova zadnja knjiga »La pensée et le mouvant«. To knjigo je ocenjeval p. Gorce, profesor na katoliškem inštitutu v Toulouseu, ki je z Bergsonom imel že ostre debate, ker je proti njemu branil Tomaža Akvinskega. P. Gorce pa je ob novi knjigi odkril nepričakovano veliko soglasje Bergsonove filozofije s filozofijo Akvinca. Ugotovil je, da je Bergson popolno nasprotje kantovca, ker veruje v bivanje sveta, neodvisno od človeškega spoznavanja in v Boga, ki ni izmislek človeškega duha, ampak vsemogočni stvarnik.

Z ozirom na te ugotovitve je Bergson sam izjavil tole: »Žal ne poznam dovolj filozofije sv. Tomaža v celoti, da bi mogel sam povedati, v koliki meri so moje misli na isti črti z njegovimi. Gotovo pa je, da sem čutil, kolikokrat sem mogel kako posebno vprašanje te filozofije temeljiteje preiskavati, da stojim pred idejami, ki bi jih mogel sprejeti.«

Pred kratkim se je zopet začelo govoriti o njegovi spreobrnitvi. To-pot so se pa govorice izkazale kot resnične: vest o njegovem prestopu v katoliško Cerkev se je potrdila. Sloveči francoski filozof se ni približal samo učniku sv. Tomaža, ampak tudi prišel tja, kamor zdrava filozofija vodi — v Cerkev.

Moderni svet se polagoma vrača k Tomažu — Cerkvi.

janski katoliški časnikarji poslali sv. očetu tole čestitko: »Združujemo se ob nogah njegove svetosti ne samo v molitvi in prošnji za blagoslov, ampak tudi s ponovljenim sklepom, da se bomo držali od njega začrtane poti s posebno vdanostjo, ki jo zahteva težka ura. Proti grožnjam in nasprotovanju je resnica Kristusova naše geslo. Vkoreninjeni v nadnaravni skupnosti Cerkve, smo zvesti papeštvu tudi kot temelju socialne obnove... Misel katoliških časnikarjev na svetega očeta je zvezana na poseben način z našo hvaležnostjo do njega, ki je naše dnevno delo tako kot še nihče prej v zgodovini, priznal, pospeševal in posvetil v službo Kristusa Kralja.«

»DEMOKRACIJA«

Vplivni angleški filozof Russel Bertrand je pred kratkim v listu »New Britain« ostro napadel komunizem. To je bilo tem bolj nepričakovano, ker je ta filozof znan kot zavesten nekristjan in je v raznih člankih večkrat kazal svoje simpatije za socializem. Komunizem odklanja, ker tlači osebno svobodo in je le diktatura male manjšine. To sicer ni dovolj globoko utemeljitev, a Russel dobro pobija vsaj eno velikih komunističnih laži o komunistični »demokraciji«. Takole piše: »Komunizem ni demokratičen. Kar imenuje on »diktaturo proletariata«, to je v resnici diktatura male manjšine, katere se povzpne do samosilniške oblasti. Zgodovina uči, da tak razred vlada vedno samo v svojo korist pod vplivom strahu, da ne bi izgubil svoje moči... Popolna spojitve gospodarske in politične oblasti daje diktaturi strašno sredstvo za zatiranje.«

Kljub vsemu pa se dobe ljudje, ki Sovjetijo z vso njeno krvavo tiranijo brez sramu štejejo med »velike demokracije«.

Katoliški in nekatoliški radio

Amerikanska protestantska sekta raziskovalcev sv. pisma, ki se tudi pri nas hoče širiti, je organizirala velikopotezno propagando po radiu. Pri predavanjih v radiu večkrat napada tudi katoliško Cerkev. Katoličani so začeli s protakcijo in sedaj oddaja vsak teden šestnajst radijskih postaj govore p. Riharda Feliksa OSB o veri. Doslej ta akcija po obsegu še ni dosegla protestantske.

Vatikansko radijsko postajo sedaj povečujejo. Vatikanski radio ima vsak petek ob 20. uri na valu 50, 2 poseben prenos za nemške katolike.

ZA REFORMO KATOLISKE AKADEMSKE ORGANIZACIJE

Nemški katoličani ustanavljajo lastno univerzo Sv. Trojice v Salzburgu. Ob tej priliki so začeli natančneje preučevati vprašanja akademske vzgoje. Pojavljajo se glasovi, ki zavračajo nemški vzgojni princip »akademske svobode« in burševski tip dijakov in zahtevajo ureditev akademske vzgoje po zgledu angleških colleges. Da se bo ta organizacija univerze razvijala v tej smeri, je porok slavnj etnolog p. W. Schmidt S. V. D., ki ga je sv. Oče imenoval, da organizira salzbursko univerzo. P. Schmidt je dober poznavalec angleškega vzgojnega sistema.

ŠVICARSKI DIJAKI

Centralni odbor treh švicarskih katoliških dijaških zvez je na dveh

sejah obravnaval kot edino točko katoliško dijaško akcijo v tisku, kinu in radiu. Priredil je tudi enotedenski tečaj za delo katoliških akademikov na kinematografskem torišču. Posebno je poudaril, da je potrebna posebna vzgoja katoliških časnikarjev.

AMERIKANSKE »NAŠE POTI«

V preteklem letu je 14 večjih ameriških založnikov izdalo 4.435.332 katoliških brošur. Večina teh brošur se bavi s komunizmom. Največ so se kupovale brošure, ki obravnavajo socialna vprašanja.

KATOLIŠKI ČASNIKARJI PLJU OB OSEMDESETLETNICI

Ob letošnjem rojstnem dnevu sv. očeta so rimski poročevalci svetnega katoliškega tiska in itali-

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).